

Geen ijdele zorg

partijrede Van der Vlies
14 maart 2009

Staatkundig
Gereformeerde
Partij

Geen ijdele zorg

De zorgen om de gevolgen van de om zich heen grijpende kredietcrisis nemen ernstige vormen aan. De werkloosheid zal in korte tijd stijgen naar 10% van de beroepsbevolking. Het begrotingstekort zal groeien naar 5,5%, de staatsschuld zal weer fors oplopen. De Nederlandse economie krimpt dit jaar volgens het Centraal Planbureau met 3,5%. Sinds de jaren dertig van de vorige eeuw zijn de vooruitzichten niet meer zo slecht geweest. Er is sprake van een zware economische recessie, die veel sneller en dieper gaat dan werd verwacht. De politieke leiders roepen alle hens aan dek. Vooral de snel oplopende werkloosheid die wordt voorspeld, wordt het “meest pijnlijke” van de “grote beproeving” genoemd die onze samenleving te wachten staat. Het is een illusie om te denken dat alleen de overheid de problemen die op ons af komen kan oplossen in deze uitzonderlijk “ingewikkelde tijd”. Minister-president Balkenende: “We hebben elkaar nodig”. Alleen al op de rijksbegroting moet voor het resterende deel van de lopende kabinetsperiode het formidabele bedrag van 40 miljard euro worden bezuinigd. Als het daarbij blijft! Ook de Europese afspraak om geen groter financieringstekort toe te staan van 3%, moet helaas, net als in de ons omringende landen, tijdelijk (!?) worden geschonden. Heel jammer, maar onontkoombaar.

Het zag er op Prinsjesdag van 2008 zo zonnig uit. Er werd een begroting aangeboden met een overschot. In lang was dat niet vertoond. We stonden er goed voor. Lage werkloosheid, een stevige economische groei. Er kon worden nagedacht over “leuke dingen voor mensen”. De dag er voor was er in de Verenigde Staten een crisis uitgebroken in de bankwereld. Sombere geesten voorspelden dat we daar in Europa ook een tik van mee zouden krijgen. Maar dat zou allemaal wel meevallen, we stonden er immers stevig voor. We konden een duwtje hebben. Nu, dat is dus heel anders uitpakkt. Een enkele week later waren er miljarden euro's nodig van het Rijk om het vertrouwen van eenvoudige spaarders in de banken te herstellen en hun spaarcenten veilig te stellen. Tot nu toe is dat herstel van vertrouwen overigens nog maar matig gelukt. Maar als er niets zou zijn gedaan, zouden de negatieve gevolgen waarschijnlijk nog groter zijn geweest. Intussen belooft het totale pakket aan steunmaatregelen voor diverse banken het grote bedrag van 90 miljard euro. Het is zeer de vraag of het daarbij kan blijven. Nog dagelijks melden de media grote onrust rondom de positie van enkele grotere banken.

Wat gaandeweg meer werd gevreesd in de achterliggende maanden, is werkelijk-

heid geworden. Niet alleen de financiële instellingen zitten in zwaar weer, ook de zogeheten reële economie wordt aangetast. Faillissementen, afslankingen, werktijdverkorting, ontslagen. Helaas aan de orde van de dag. Het begon met de sector van “de harde metaal”, de transportsector volgde, de bouwwereld ook. Als we de kranten en de daarin weergegeven trends moeten geloven, gaat het nu steeds harder omlaag. Het is dan ook volstrekt te begrijpen en terecht, dat velen zich grote zorgen maken. Om hun baan of inkomen, om hun uitkering of pensioen. Je zult er maar mee te maken hebben of kunnen krijgen. Goed bekeken: wie van ons eigenlijk niet? Zorgen te over dus.

Maar waarop richten zich deze zorgen? Gaat het daarbij alleen over onze luxe, onze welvaart, ons bestedingspatroon, waarop het vooruitzicht van inboeten tot een schrikbeeld is? We moeten daar niet goedkoop en gemakkelijk over doen, het zijn natuurlijk reële punten. Als de marges toch al smal waren – en die gevallen zijn er ongetwijfeld – komt de werkelijkheid van te moeten inleveren hard aan. Tegelijk moet in ogenschouw worden genomen dat velen van ons de laatste jaren behoorlijk verwend zijn. De ouderen weten nog van de tijd dat elk dubbeltje twee keer moest worden omgedraaid voordat het werd uitgegeven. De jongere generaties echter, hebben dit nog niet eerder meegemaakt. Het is de vraag hoe deze er op reageren. Het kan zo maar gebeuren dat de onrust en

onvrede in onze samenleving opnieuw de kop opsteken. Voor bijvoorbeeld het arbeidsklimaat zou dat slecht uitkomen. Het zou het bestrijden van de economische crisis bemoeilijken.

Psalm 37 heeft het over “ijdele zorg”. Die zorg moeten we maar niet hebben en al helemaal mag die zorg geen “sta-in-de-weg” zijn bij het zoeken van en gaan in het heilspoor dat ons in de Heilige Schrift wordt aangewezen en aanbevolen. *“Geen ijdele zorg doe u van het heilspoor dwalen; houd in uw weg het oog op God gericht; vertrouw op Hem, en de uitkomst zal niet falen.”* Deze psalm heeft het ook over de trotsaard die zijn weelde een perk gesteld ziet, heeft het er over dat we onze welvaart op Gods trouw volstandig moeten leren bouwen. Deze psalm heeft het over de hoop in bange dagen van hen die door Gods goedheid worden gevoed en verblijd en legt er daartegenover de vermanende vinger bij dat we niet door hebzucht moeten worden aangedreven. Kortom: een rijke en leerzame psalm.

Zorgen hebben is begrijpelijk, kan zelfs in gegeven omstandigheden geboden zijn, maar ijdele zorg is totaal verkeerd gericht. Bij ijdele zorg gaat het veel te veel om onszelf en niet allereerst om de ander. Dit type zorg sluit naadloos aan bij een hedendaagse cultuur van individualisme en uiteindelijk egoïsme. Daar moeten we tegen vechten, ook bij onszelf. Alom wordt de uitdaging verwoord om er met elkaar voor te zorgen dat

we sterker uit deze crisis komen dan we er zijn in gegaan. Maar dat is niet met materiële maatregelen alleen te bereiken, daartoe is een wezenlijke mentaliteitsombuiging vereist. Hebzucht en begeerte – en wie kan zeggen daar geheel vrij van te zijn! – moeten dan worden gekruisigd. De Bijbelse begrippen matigheid, soberheid en rentmeesterschap moeten dan gidsen zijn in het (praktische) leven. Alleen dán ontstaat er de bereidheid tot het eventueel doen van een stapje terug en tot het blijven delen van bestaansmiddelen met de naasten dichtbij en waar ook ter wereld. Niet minder dan een loutering moet worden ondergaan. Maar achter dit “verlies” ligt winst! Dan komen we er sterker uit dan we er gingen. De dagen van een ongebreideld materialisme zijn dan echt geteld, we zijn dan tevreden met “genoeg”.

Koortsachtig wordt overlegd over wat te doen staat om de gevolgen van de kredietcrisis terug te dringen. Ook onzerzijds is er bij herhaling op aangedrongen om met zo effectief mogelijke maatregelen te komen. Een tijdelijke regeling voor werktijdverkorting werd getroffen. Deze moet overgaan in een mogelijkheid tot een werkloosheidsuitkering in deeltijd, de zogeheten “deeltijd-ww”. Deze nieuwe variant hebben wij met anderen bepleit. Ook wordt een bonus voor werkgevers overwogen die iemand in dienst nemen uit een andere branche. Daarmee wordt de bemiddeling van werk naar werk bevorderd, waartoe mobiliteitscentra zijn ingericht. Vaak is

in een dergelijk programma omscholing voorzien, maar ook her- en bijscholing krijgt een accent. Terecht! Zo liggen er in de sectoren van het onderwijs, de zorg, de politie en het leger grote kansen op een baan. Daar moet wel vrijwillig voor worden gekozen. Immers, het gaat ook om de goede motivatie van binnen-uit. Natuurlijk heeft onze fractie zich ook aangesloten bij degenen die de overheid aanmoedigen om toch al voorgenomen en geplande investeringen zoveel mogelijk naar voren te halen. Dat schept banen en werkgelegenheid. Wegenbouw, verbindingen voor openbaar vervoer, dijken en zeekeringen, binnenwateren, sociale woningbouwprogramma’s, energiebesparende ingrepen in gebouwen en bedrijfsvoering, verduurzaming van productieprocessen, achterstallig onderhoud in bijvoorbeeld de natuur; om maar eens concreet te zijn. Mogelijkheden genoeg!

De regering overweegt al deze mogelijkheden en komt medio maart, omstreeks onze jaarvergadering dus, met een eerste aanzet voor een actieplan. Daartoe is ongetwijfeld veel wijsheid nodig, die we het kabinet dan ook van harte toewensen. We hebben steeds op spoed aangedrongen in het besef dat elke dag telt, elke week extra er één te veel is. Maar we kunnen niet anders dan de voorstellen van het kabinet nu af te wachten. Wel hebben we de regering op het hart gebonden om er bij het maken van de onvermijdelijke keuzes tot sanering van de overheidsfinanciën, voor te zorgen dat de negatieve gevolgen

de “zwakkeren” in onze samenleving ontzien. Het zou toch wel heel zuur zijn als ouderen, gehandicapten, chronisch zieken en kwetsbare groepen van jongeren en ouderen verhoudingsgewijs meer dan anderen het gelag moeten betalen. Als vanouds dringt de SGP aan op het verdelen van de lasten naar draagkracht. Ook vallen we minister Rouvoet bij als hij er voor waarschuwt de jeugdwerkloosheid niet opnieuw te laten oplopen, omdat juist voor deze leeftijd de gevolgen wel heel erg ontmoedigend en bepalend voor het verdere leven zijn.

Onze samenleving staat op een kruispunt. De zware economische crisis dwingt tot stevige keuzes. Of we kiezen voor het behoud van alles wat we hebben, maar dan dreigen we veel te verliezen. Of we durven het aan om oude verworvenheden bij de tijd te brengen door een nieuwe en robuuste aanpak. Er moeten vernuftige combinaties worden gevonden voor het stimuleren van de economie en dus de werkgelegenheid met een geloofwaardige sanering van de overheidsfinanciën, die uit het lood dreigen te slaan. Allerlei suggesties doen de ronde. Bevriezen van lonen en uitkeringen in lijn met de pensioenen. Langer doorwerken door hen die dat kunnen, mede ten behoeve van blijvende solidariteit met hen die dat helaas niet meer kunnen. Geleidelijke versoering van de ouderenzorg in de AWBZ en de WMO, hetzelfde wordt gesuggereerd voor het persoonsgebonden budget (het PGB) in de gehandicaptenzorg, met als harde

grens een onaanvaardbare verschromping voor hen die er uitsluitend op zijn aangewezen. Modernisering van het ontslagrecht. Aftopping van de hypotheekrenteaftrek. Werken aan een groenere, vergrijzende economie. Tegengaan van het zogeheten “scheefwonen”, waarvan sprake is als de woonlasten veel lager zijn dan door de hoogte van je inkomen zou mogen worden verwacht. Ongetwijfeld zou nog meer te noemen zijn.

Eén ding is duidelijk, met halfzachte maatregelen redden we het niet. De recessie slaat breed toe in onze economie. De hoop dat Nederland betrekkelijk ongetroefd door de crisis heen komt, heeft men intussen laten varen. We zullen het naar menselijke verwachting allemaal gaan merken. De klap van deze crisis, die een flinke deuk in onze welvaart slaat, waarin ook “het spreken van God” opgemerkt moet worden, die onze consumptiemaatschappij tot de orde roept en ons wakker schudt, zal nog vele jaren doordreunen. Daarom dienen we de komende voorstellen constructief tegemoet te treden. Er blijft daarbij uiteraard plaats voor onze eigen prioriteiten. Een versneld beëindigen van de overdraagbare algemene heffingskorting bijvoorbeeld, zoals hier en daar ook wordt voorgesteld, zullen wij blijven afwijzen. Immers, wij willen ouders die er voor kiezen hun kleine kinderen zelf te verzorgen, niet nog weer sneller de arbeidsmarkt opjagen. Eigen accenten, eigen afwegingen dus. Maar wel het besef dat we een redelijke bijdrage moeten leveren aan

het tegengaan van de negatieve gevolgen van deze crisis. Een crisis, waarvan diverse commentaren zeggen dat deze ook kan verkeren in een zegen. Als we de nodige lessen maar weten te trekken. Daarbij wijst ons psalm 37 de weg.

Zijn we tot het trekken van deze lessen wel in staat? Niet vanzelfsprekend! Daar is inderdaad een mentale omslag voor nodig. We hebben er allen aan mee gedaan met boven onze stand te leven. We hebben met elkaar roofofbouw gepleegd op de schepping, op de natuur en het milieu. We zullen nu de broekriem aan moeten trekken, het moet, zéker vooreerst, met een tandje minder. Kunnen we dat aan? Zullen we in staat blijken te zijn om samen met andere landen oplossingsrichtingen in te slaan die leiden tot een integrale aanpak van nog andere groeiende dilemma's die om een oplossing schreeuwen? We noemen de klimaatverandering, de voedselprijzen wereldwijd en de energievoorziening. Kortom, het gaat om toekomstgerichte, duurzame oplossingen. Daar is visie voor nodig, wijsheid en moed. Ook bescheidenheid!

Calvijn

We leven in het jaar waarin herdacht wordt dat de bekende reformator Johannes Calvijn vijfhonderd jaar geleden geboren werd. Deze herdenking wordt breed aangepakt. Elk medium dat zichzelf respecteert, besteedt er aandacht aan. In de eeuwen achter ons is hij door velen gelauwerd, maar door minstens zoveel

anderen werd hij verguisd. Een zekere rehabilitatie is hem nu, naar blijkt, vergund. Hij verdient dat! Met overtuiging en veel betrokkenheid willen we daarbij helpen. Op een paar plaatsen in ons land mogen we daaraan, daartoe uitgenodigd, een bijdrage leveren. Wij mogen ons dan uitlaten over de invloed van Calvijn en het calvinisme en daarmee ook de reformatie op ons huidige staatsbestel. De verleiding is groot er hier en nu ook uitvoerig op in te gaan. Dat gebeurt bij een andere gelegenheid binnen onze partij. Wij kunnen tot de dag van vandaag heel veel van Calvijn leren. In zijn schriftelijke nalatenschap, niet in de laatste plaats in zijn honderden brieven, hamert hij er op – en dat tegen het licht van de soms erbarmelijke tijdsomstandigheden – vergenoegd te zijn in wat we zijn, hebben en krijgen. Juist ook in deze kredietcrisis een les die ter harte moet worden genomen. Honger en kommer, verdriet en rouw, worden in zijn prediking en verdere nalatenschap getemperd door de overdenking van het toekomstige leven. Voor ware gelovigen komt de beste tijd er nog aan! Deze overdenking, die is geworteld in het Bijbelse kader van de geestelijke vreemdelingschap, verhindert onze aardse roeping in studie, arbeid, gezin, gemeente en samenleving niet. Integendeel, deze roeping wordt in het juiste licht geplaatst. Deze les houdt ons af van ijdele zorg, maar bewaart ons tegelijk voor zorgeloosheid.

Integendeel. We kennen allen wel het historisch bepaalde etiket wat iemand opge-

plakt kan krijgen die zich onderscheidt door zuinigheid, spaarzin, soberheid, werklust, plichtsbefef, verantwoordelijkheid, offervaardigheid en dienstbetoon. Typisch calvinistische trekjes, zo heet het dan. Voor niemand vraagt die aanduiding om enige toelichting, ook niet in ons parlement. We weten meteen wat wordt bedoeld. Het is er een bekend plaagstootje, overigens met een serieuze ondertoon. Ook een soort compliment namelijk. Op deze wijze bekeken, lopen er veel meer calvinisten rond dan je denkt en voor mogelijk houdt, zelfs onder atheïsten. Het heeft blijkbaar ook iets met onze volksaard te maken, met ons karakter. Onze internationaal gemeten opvallend sterke arbeidsethiek komt uit de Calvinjse traditie voort. Wij willen als SGP graag in deze traditie staan. Dat is ons een eer! Zelfs in deze geseculariseerde tijd. Omdat we geloven dat in zijn gedachtegoed wezenlijke noties liggen die ook vandaag de dag nog verrijkend zijn. Denk maar alleen aan het vraagstuk van de tolerantie tegen het licht van de botsing van godsdiensten en culturen, waar onze samenleving regelmatig bol van staat. De radicaliteit enerzijds en de mildheid anderzijds, die we beide vinden bij Calvinj, mogen ons blijvend inspireren tot de juiste houding. Beslist, bewogen wervend. Overigens zou Calvinj er niets voor hebben gevoeld om een stroming in het protestantisme naar hem vernoemd te zien worden. Hij kwam voor zichzelf niet verder dan zich als een herdershond van God te beschouwen, een

hond die gaat blaffen als zijn baas wordt aangevallen. Welnu, “geblaft” hééft hij, aanhoudend en indringend. Zonder aanzien van personen. Onafhankelijk en met gezag. We horen het vijf eeuwen later nog! Hij strekt ons in veel opzichten tot voorbeeld. Ook in de politiek!

Voor dat “blaffen” dat aanslaan is helaas voldoende reden. Niet alleen als in ditzelfde jaar Darwin wordt herdacht, de grondlegger van de evolutietheorie, die daarmee een scherpe en aanhoudende aanval heeft ingezet op het eenvoudig kinderlijke geloof in Gods scheppende hand en kracht. Maar ook als het huidige kabinet komt met voorstellen die de toets van de kritiek van Gods Woord niet kunnen doorstaan.

Tussenbalans

Het kabinet is halverwege de rit. Tijd voor een tussenbalans. Het kabinet begon met de belofte van een frisse wind. We herinneren ons nog de honderd dagen toer door ons land om ideeën op te halen bij de burgers, met hen in gesprek te gaan en zo geïnspireerd te raken voor een daadkrachtig beleid met draagkracht onder de bevolking. Na die honderd dagen werd het beleidsprogramma gepresenteerd met zes ingekaderde werkvelden en tientallen actiepunten. De beloofde frisse wind is echter intussen wel weer gaan liggen. Na een veelbelovende start, is ook dit kabinet, meer dan wordt toegegeven, vastgelopen en verzand in de dagelijkse politieke praktijk. Het is ook minder

dualistisch dan in het vooruitzicht was gesteld. Aanvankelijk hebben we dit kabinet in zeker opzicht verwelkomd. De coalitie immers, bestaande uit drie politieke partijen, heeft een herkenbaar profiel omdat twee van de drie een christelijke oriëntatie hebben. Regelmatig hebben we dit verwoord. En daaraan toegevoegd dat het er dan ook écht van moest gaan komen. Kansen moesten worden benut en niet worden verspeeld. Je zou immers op zijn minst van dit kabinet met CDA en ChristenUnie op ethisch terrein een “standstill” mogen verwachten. Het zat van het begin af aan op dit terrein niet mee. We zijn nu twee jaar verder. Op onze tussenbalans prijken plussen en minnen. Zware minnen, zo zwaar dat de plussen er uiteindelijk niet gemakkelijk tegen opwegen.

Laten we concreet worden. De adoptie van kinderen uit het buitenland door homoparen is bij wet geregeld, iets wat zelfs “paars” in die jaren nog niet aandurfde. De gang van zaken rond de zogeheten “weigerambtenaar” – de ambtenaar van de burgerlijke stand die zijn medewerking weigert bij het sluiten van een huwelijk tussen twee mensen van hetzelfde geslacht – heeft eerder geleid tot achteruitgang dan vooruitgang. Iemand als minister Van Middelkoop heeft dat indertijd ook ruitertlijk toegegeven. Ook op het terrein van de strafrechtelijke bepaling tegen smalende godslastering zet uitgerekend dit kabinet een verdere stap in de richting van een oud D66-voorstel. Te vrezen valt dat de gekozen denkrich-

ting van compensatie van het schrappen van het artikel tegen godslastering in het uitbreiden van de bepaling tegen directe en indirecte vormen van belediging, tot weinig of niets leidt. Deze constatering is gerechtigd als wordt gelet op de grote verdeeldheid er over in het parlement.

Om niet meer te noemen, ook de principiële wissel die is omgezet bij het thema van de embryoselectie, weegt zwaar. Deze selectie is al langer mogelijk bij in vitro fertilisatie bij paren in gevallen van erfelijke indicaties die met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid in het verdere leven tot een ongeneeslijke ziekte leiden. Een kans van 100%, om zo te zeggen. De staatssecretaris wilde toestemming geven om deze selectie uit te breiden tot enkele ziektebeelden waarbij de kans er ook is, zij het heel wat lager. Terecht stak de ChristenUnie hier meteen een stokje voor. Er ontstond een crisisachtig sfeertje. Er werd een compromis gesmeed, wat door alle partijen werd bejubeld. We hebben dat diep betreurd. Uiteindelijk gaf de heer Slob van de ChristenUnie nog wel toe dat het binnen de coalitie een kwestie was geweest van “geven en nemen”, waarbij het eindresultaat ook niet hún ideaal is. Maar overigens stelde men zich er – in eerste instantie en uiteindelijk bij de stemmingen – vierkant achter als een verbetering. Ze hadden toch erger voorkomen? Dat konden wij zo niet meemaken. Het is wel degelijk een forse verslechtering. Zo had de ChristenUnie het toch ook altijd gezien en beschreven in hun verkiezings-

programma? Het reële risico op deze verslechtering werd ook wel duidelijk uit opmerkingen van de medici die zich met deze experimenten bezighouden. Er is nu geen enkele bestendige waarborg meer tegen uitbreiding voor nog weer andere ziektebeelden. Het zou, zo werd gesteld in het debat, slechts gaan om het Academisch Ziekenhuis te Maastricht. Nu dezer dagen de regeling is afgegeven, als uitwerking van het gevoerde debat, blijkt dat acht medische centra zich er bij kunnen aansluiten, zij het door een samenwerkingsovereenkomst met “Maastricht”.

Het gaat principieel om het binnendringen in de schepping van God, om daar door menselijk ingrijpen risico's tot een minimum te beperken en het leven naar onze hand te zetten, het leven “maakbaar” te maken. Daarmee gaan we een fundamentele grens over. Uiteraard poetsen wij de grote spanningen niet weg die er in het leven kunnen zijn als bekend is dat deze ernstige, ongeneeslijke erfelijke ziekten in jouw familie voorkomen. Het gaat om de principiële vraag hoe ver de (kundige) mens in dit alles mag en kan gaan. Dat er grenzen zijn, is toch iedereen duidelijk. Een grens uit handen te geven, geeft altijd onherstelbare gevolgen. Een weg terug is er niet, dan met veel moeite. Dat moeten CDA en ChristenUnie op een vitaal punt als dit, toch beseffen!

Er zijn gelukkig ook plussen. Zeker in het begin van de kredietcrisis handelde het kabinet adequaat en met gezag. Dat deze

crisis er kwam, is niet aan hen te wijten. Dat is een vorm van overmacht. Elk kabinet, van welke politieke kleur ook, zou er onder gebukt zijn geraakt. Deze crisis betekent voor de coalitie een ultieme test voor de gezamenlijke bereidheid er uit en doorheen te komen, een test die tot nu toe is doorstaan. Ook de aandacht voor de negatieve gevolgen van echtscheiding waarden wij positief. Dat geldt trouwens meer algemeen de toegenomen aandacht voor jeugd en gezin. Ook de aanzetten tot een straffere aanpak van de alcoholproblematiek en enkele aspecten aan het uit de hand gelopen drugsbeleid, ervaren wij als winstpunten. Dat de regering front maakt – hopelijk niet alleen met woorden – tegen de seksualisering van de samenleving, heeft ons positief getroffen. Nu de daden nog op dit thema! Om nog een laatste punt te noemen. Dat gaat over de krachtige houding die onze minister van Buitenlandse Zaken tot nu toe inneemt bij christenvervolgingen waar ook ter wereld en ten aanzien van de uiterst kwetsbare positie van Israël. De wereld mag en moet weten dat dit volk in ons en in onze partij vrienden heeft. Op dit punt moeten we, vooral gelet op het karakter en de pretenties van haar vijanden in de regio van het Midden-Oosten rondom, geen compromissen sluiten, andere dan dit volk zelf eventueel sluit ter wille van het zo verbeide vredesproces. Absoluut belangrijke punten. Jammer dat er zoveel negatieve naast staan.

Het kabinet heeft normaal gesproken nog twee jaar te gaan. In die twee jaar kan

nog veel gebeuren, maar moet er ook nog veel gebeuren. Wij spreken graag de wens uit dat deze tijd wordt benut om “de christelijke accenten” in concreet beleid zichtbaar te maken. Als het er dan tot nu toe niet van kwam of kon komen, dan moet dat in de komende tijd toch echt gebeuren. Daartoe moet de seculiere en liberale meerderheidscultuur, die in ons land de kop opsteekt, gezaghebbend worden weerstaan. Ik denk bijvoorbeeld concreet aan paal en perk stellen aan het aantal koopzondagen. Zodra het daarover gaat, schreeuwen VVD, D66 en PVV moord en brand, hebben het over betutteling van burgers door de wet en slepen er de kredietcrisis met de haren bij in de trant van: je neemt toch nu geen maatregelen die banen kosten. Dat laatste wordt vervolgens schromelijk overdreven. Maar dat doet het in de beeldvorming even wel. Terwijl zij vervolgens de werknemers en de kleine winkeliers vergeten waar ze zeggen altijd voor op te komen. Het is echter zonneklaar dat veel gemeenten de bedoeling van de zogeheten Winkeltijdenwet op dit punt (laten) uithollen. Men moet durven doorpakken. Het CDA en de ChristenUnie moeten de PvdA hierop toch kunnen aanspreken, gelet op de afspraak erover in het coalitieakkoord! En dan alstublieft geen halfbakken aanpak, maar een daadkrachtige zoals in het initiatiefwetsvoorstel van onze fractie met de SP wordt voorgesteld. En over het coalitieakkoord gesproken, het is duidelijk dat de huidige omstandigheden het bestaande akkoord op losse schroeven zetten.

De financieel-economische randvoorwaarden immers, zijn drastisch gewijzigd. Daar willen wij begrip voor hebben, maar het kan niet zo zijn dat daarmee ook allerlei principiële afspraken op de schop gaan.

Daarbij denken we in elk geval ook aan de afspraken over de thema's van abortus en euthanasie. Wij bespeuren een zekere traagheid als het gaat om iets wezenlijks te verbeteren aan de abortusproblematiek. Over de zogeheten tienermoeders zou er rond de jaarwisseling een ons toegezegde beleidsbrief komen. We hebben nog niets gezien. Ook hebben we er ons over verbaasd dat de coalitie niet mee ging in steun aan onze motie die vroeg om informatieverschaffing bij de “20-wekenecho”, een motie die wel werd gesteund door de SP, GroenLinks, D66 en de Partij voor de Dieren. We meenden van CDA en ChristenUnie anders te hebben mogen verwachten. En wat betreft de euthanasie, de Nederlandse Vereniging voor Vrijwillige Euthanasie gaat onverdroten voort met het promoten van versoepelen van de grenzen die in elk geval dan nog in acht dienen te worden genomen bij levensbeëindiging op verzoek. Onder het mom van barmhartigheid worden mensen in die benadering aan hun lot overgelaten. Dat kunnen we toch niet laten gebeuren! Als laatste punt noemen we de afspraken in de coalitie om coffeeshops te sluiten, zeker in de buurt van scholen. Daar moet nog veel gebeuren, sommige gemeenten lijken niet erg van plan hier vaart mee te maken.

Maar een afspraak van deze importantie kan toch niet met voeten worden getreden? Daar móét aan worden gewerkt! Handen uit de mouwen broeders!

President VS Obama

Obama heeft verandering beloofd. Deze belofte inspireerde velen die nu vol verwachting uitkijken naar wat gebeurt. Intussen is Obama genoodzaakt geweest om zijn eerste begroting voor dit grote land aan te bieden met het spectaculaire tekort van 1,37 biljoen euro; met deze 12,3 procent het hoogste tekort percentage van het Amerikaanse bruto binnenlands product sinds de Tweede Wereldoorlog. Het zit hem dus niet mee. Tijdens de verkiezingscampagne vorig najaar trok de kredietcrisis diepe sporen, en woei over naar andere delen van de wereld, waaronder Europa. De marges zullen uiterst smal blijken te zijn. Het is zonder meer spannend hoe dit af zal lopen. Hij is als een soort “redder” bejubeld, ook in ons land, maar de glans is er zo af. Het kan snel verkeren. Voor de krachtsverhoudingen op deze wereld is het overigens te hopen dat het hem lukt. Obama staat aan het hoofd van de machtigste staat ter wereld, hijzelf wordt wel de machtigste man op aarde genoemd. Hij draagt ongetwijfeld een zeer zware verantwoordelijkheid. Terecht dat er op wordt aangedrongen hem in onze voorbede te gedenken. Het zou heel wat kunnen gaan betekenen als dit immens grote land langdurig ontregeld is. Instabiliteit zou de wereldverhoudingen negatief kunnen

beïnvloeden. Er zijn enkele opkomende economieën die waarschijnlijk de ambitie hebben in een eventueel gat te springen. Daar zitten we niet op te wachten.

In de gegeven omstandigheden hecht Nederland buitengewoon veel waarde aan goede trans-Atlantische betrekkingen. Amerika moet onze sterke bondgenoot blijven. Ook vanwege historisch-culturele achtergronden. In tal van opzichten is Europa veel harder en venijniger seculier dan Amerika. De christelijke cultuur is in Amerika nog sterker en zelfbewuster, hoe algemeen of oppervlakkig die wellicht ook wordt ingevuld. Dat uit zich bijvoorbeeld in de vele ijzersterke denktanks over gezin en familie, pro-life organisaties en dergelijke. Tijdens de vorig jaar in China gehouden Olympische Spelen bezocht Bush op zondag een kerkdienst en onze premier Balkenende een wedstrijd. Maar juist wat betreft het christelijke gedachtegoed gooit Obama helaas het roer om. Onder grote toejuiching van velen in Europa. Zie zijn standpunten over abortus en homoseksualiteit. Dat is méér dan jammer. Maar we blijven Amerika middellijkerwijs nodig hebben in de internationaal vertakte strijd tegen het terrorisme, ook in diverse brandhaarden ter wereld om recht en vrede te (doen) herstellen. De Verenigde Staten vormen nu eenmaal een economische en militaire supermacht. Dat zal voorlopig ook wel zo blijven. Wat dat betreft kunnen we ons wel meer zorgen maken over Europa.

Europa

In allerlei Europese notities wordt nog steeds met onverholen trots gesproken over de economische macht die de Europese Unie vormt. Die macht is er nog steeds, zij het nu als overal getemperd door de kredietcrisis. De werkelijkheid is echter wel, dat de eenentwintigste eeuw gestempeld zal worden door de opkomende economische grootmachten uit het Oosten, met als harde kernen China en India. Europa vergrijsst; worstelt met haar identiteit of beter gezegd met het ontbreken er van; strijdt met de vele hardnekkige vraagstukken van immigratie (islamisering!) en verliest op steeds meer onderdelen de concurrentieslag met het Oosten. Zelfs op terreinen als onderzoek en ontwikkeling (R&D), vanouds Westerse paradepaardjes, wint China thans de race. Europa kampt met grote jeugdproblemen: ongemotiveerde jongeren, die verslaafd zijn aan drank, platte muziek en losse relaties. In China bestaat op deze punten een totaal andere en tot nu toe meer gedisciplineerde mentaliteit. Dit besef – Europa als relatief tanende grootmacht, qua identiteit en in economisch en cultureel perspectief – dringt slechts langzaam door. De EU-ambities worden nog hoog aangehouden. Om er eens één dilemma uit te lichten. Een hoge sociale standaard gecombineerd met strenge klimaatdoelstellingen en tegelijk de concurrentieslag aangaan met andere opkomende regio's. Misschien zal snel blijken, zeker door de economische crisis, dat deze combinatie

van ambities te hoog gegrepen is. Dan zijn er ruwweg twee mogelijkheden. Of we stellen ze naar beneden bij, of we vragen offers van bedrijvigheid en uiteindelijk de burgers. Of dat haalbaar is, blijft voor ons vooralsnog een vraag. Een ander dilemma is de omgang met de interne markt, de daaraan verbonden arbeidsmigratie en de latente veiligheidsrisico's. Natuurlijk moet er de bereidheid zijn om welvaart te delen. Uiteraard moeten er grenzen worden gesteld aan vormen van protectionisme (zeg maar: eigen volk eerst!). Maar telkens weer blijkt het hemd nader dan de rok. Markteconomieën zijn nooit spontaan en vanzelfsprekend sociaal. Vanuit Europa wordt een groot deel van onze wet- en regelgeving bepaald. Soms prijzen we dat, bij het drugsbeleid bijvoorbeeld. Soms is dat voor ons een bezwaar, bij de wijze van uitwerking op nationaal niveau van de Vogel- en Habitatrichtlijn bijvoorbeeld met enorme gevolgen voor de agrarische bedrijven.

Maar er zijn ook terreinen waarop je elkaar nodig hebt of kunt versterken. De terrorismebestrijding bijvoorbeeld, vredes – en veiligheidsvraagstukken meer algemeen. Het opkomende antisemitisme moet in ons land, maar ook daarbuiten krachtdadig worden bestreden. Bij herhaling hebben we daartoe klemmende verzoeken gedaan via moties, die we aanvaard kregen. Wij blijven ook op dit niveau aandacht vragen voor de benarde positie van de staat en het volk van Israël. Diverse omringende volken in

de regio van het Midden-Oosten hebben het op de ondergang van dit land aangelegd. Morele en politieke steun zijn in die context onontbeerlijk. Daar moeten we onze overheid en de internationale instellingen op blijven aanspreken. Soms lijkt de sympathie voor Israël in bredere kring dan ons lief is, af te brokkelen. Een sympathie die zich vervolgens richt op de Palestijnen, waaronder er georganiseerd zijn die openlijk betuigen op de vernietiging van Israël uit te zijn. Daarbij kunnen we niet lijdzaam toezien! Dat mógen we ook niet!

Al met al reden te over om attent te zijn op de verkiezingen voor het Europese parlement op D.V. 4 juni aanstaande. Opnieuw komen we met een lijst uit die is gecombineerd met de ChristenUnie. Onze partner in deze strijd heeft een nieuwe lijsttrekker aangewezen, nu de heer Blokland zich vrijwillig na een lange staat van dienst terugtrekt. De heer Van Dalen was al eerder als beleidsmedewerker aan onze Eurofractie verbonden in de tijd van “onze” heer Van der Waal en kent dus het klappen van de zweep in Brussel en Straatsburg. Onze kandidaat, de heer Belder, blijft op zijn post. Uiteraard met onze steun! Het wordt er op Europees niveau niet gemakkelijker op naarmate de ontwikkelingen doorgaan. Verbreding van het gebied van de Europese Unie met enkele lidstaten, welke in verhouding nog op achterstand staan en veel energie kosten om ze naar de EU-standaard op te krikken, met nog enkele kandidaat-lidstaten

waarbij de wenkbrauwen gefronst worden. Denk daarbij maar eens aan Turkije. Naast de verbreding is er steeds weer de discussie over de verdieping, het dichten van het democratische gat in Europa. In ons gezamenlijke verkiezingsprogramma, waaraan heel hard is gewerkt nu ChristenUnie en SGP in het politieke spectrum een onderscheiden positie innemen, is getracht in dit alles de juiste toon en accenten te vinden. Wij hopen dat dit, ons van andere partijen die meedoen echt onderscheidende programma op brede steun kan rekenen. Bovenal is ook hier de zegen van Boven nodig.

Openbare ruimte

Geen ijdele zorg! Maar wel diepgaande zorgen over bepaalde uitwassen in ons land. Uitwassen die voor veel welwillende mensen de kwaliteitsbeleving van de openbare ruimte helaas negatief beïnvloeden, vooral in de kleine uurtjes. Het is niet te tolereren als mensen zich agressief gedragen tegenover politie, of hulpverleners bij bevallingen aan huis, of ambulancepersoneel. Het is toch te veel voor woorden als in zulke gevallen politiebegeleiding moet worden geregeld. Het is ook alle fatsoensgrenzen tartend als jongeren buschauffeurs belagen die gewoon hun werk doen. Niet te accepteren. Helaas gebeurt er elke week wel weer wat van deze orde, niet zelden aan de zogenaamde uitgaanstijden gekoppeld. Daar is de straffe hand het enige antwoord, naast de oproep tot mentaliteitsverandering uiteraard.

Partijrede 14 maart 2009

Wij betreuren een en ander diep, ja schamen er ons voor. In dit verband bepleiten we al geruime tijd dat de politie meer zichtbaar is op straat. Ook is ons pleidooi voor meer politie op het platteland tot nu toe onbeantwoord gebleven door de minister, die het overlaat aan regionale verdeling en daarmee onze aanvaarde motie negeert.

Helaas moet worden vastgesteld dat bij deze gesignaleerde problemen en irritaties de Marokkaans-Nederlandse jongeren oververtegenwoordigd zijn. Het blijkt in de praktijk van alledag moeilijk te zijn om geleden schade te verhalen. Iets wat toch normaal dient te zijn. Mensen die onheus bejegend zijn, belaagd werden en materiële of psychische schade is aangebracht, mogen niet de dupe worden van stroperigheid en ingewikkelde regels, maar moeten hun verhaal kunnen doen én kunnen halen. Zij verdienen de steun van de overheid, ze mogen zich niet in de steek gelaten gaan voelen.

De fractie van de heer Wilders scoort op dit punt in de beeldvorming. Hij doet boude uitspraken over deze categorie jongeren. Van dik hout zaagt men planken. Het lijkt of deze fractie bewust zoekt naar wat wij regelmatig “de overtreffende trap” noemen. Het wordt dan steeds robuuster, soms zelfs steeds grover. Hij durft het dan toch maar te zeggen, heet het dan. Hij schiet in de peilingen na een dergelijk moment steevast weer omhoog. Hoezeer moet worden toegegeven dat deze fractie nu en dan

een punt heeft, moet daarbij niet uit het oog worden verloren dat daarnaast andere punten worden opgebracht, die al helemaal niet de onze zijn. Twee concrete voorbeelden. Vanuit deze fractie is vasthoudend gepleit voor toestemming aan beroepsmilitairen om in uniform te mogen deelnemen aan de Gay Pride, elke zomer in de grachten van Amsterdam. En tot onze verbazing werd door deze fractie de mogelijkheid geopperd van een commercieel draagmoederschap. Dat zijn toch twee overtuigende punten van zeer principiële aard die sympathisanten met de harde lijn tegen de islamisering in onze samenleving, van definitieve steun aan deze partij moeten afhouden. Je moet een partij altijd op het geheel beoordelen van wat wordt voorgestaan en uitgedragen, en niet alleen op één punt wat je aanspreekt.

Als het gaat over de openbare ruimte, moeten we het ook even hebben over de Oudejaarsnacht. Wij vinden het beschamend dat de overlast en het spoor van vernielingen dat traditiegetrouw in die nacht aan de orde zijn, nu juist in de zogeheten “Biblebelt” er negatief uit springen. In vergelijkbare zin geldt dat ook al voor de, de gemoederen in bestuurlijk Nederland sterk bezighoudende problematiek van de drankketen. Dat zou anders moeten zijn. Ouders mogen niet alleen wijzen naar de lokale en regionale bestuurders, of zelfs naar de landelijke overheid. Zij moeten ook bij zichzelf terecht komen. Leer én leven moeten harmoniëren met wat ons in het

zo zegenrijke Woord van God wordt voorgehouden. Zorg hierover te hebben, is bepaald geen ijdele zorg. Die zorg gaat ergens over. Ouders hebben hier in overleg met hun kerken, een verantwoordelijke taak. Ook de kerken kunnen deze kwestie niet laten liggen. Onlangs kwamen we een gedurfd voorbeeld tegen in Staphorst, als alternatief voor cafés, disco's en drankketen. Met vallen en opstaan waarschijnlijk, maar het kan door gezamenlijke inspanning dus wel!

Nu we het over de openbare ruimte hebben, moet ons nog iets van het hart. Men durft wat aan tegenwoordig. Op de voorpagina van het RD stonden naast elkaar twee berichten, die sterk contrasteerden. Dat greep ons werkelijk aan! Het ene bericht behelsde een verwonderde erkenning van Gods sparende goedheid, genoteerd uit de mond van een jonge vrouw en man die in het gecrashte Turkse vliegtuig hadden gezeten, maar deze ramp als door een wonder overleefden. "Ik heb God gedankt dat we gespaard zijn gebleven. Dat hebben we ons hier terdege gerealiseerd." Een helder getuigenis, wat in veel huiskamers heeft geklonken. Daar kun je dankbaar voor zijn. Pal er naast een bericht over het voorplan om langs de snelweg A4 bij Schiphol, niet ver van de plaats van de vliegtuigramp dus, een billboard van 9 bij 12 meter te plaatsen met daarop de tekst: "Er is waarschijnlijk geen God, durf zelf te leven en geniet van dit leven". Het initiatief komt van drie humanistische

organisaties, die daarmee aansluiten bij eenzelfde initiatief in Groot-Brittannië, waar bussen rondrijden met een soortgelijke, door ons verwerpelijk beschouwde, atheïstische tekst. Zelfs de vliegcramp is voor hen geen aanleiding een pas op de plaats te maken. Hoe aangrijpend toch! Een schriller contrast is nauwelijks denkbaar. Dat blijkt allemaal te kunnen in ons land. Welk een schuld laden we er mee op ons. Collega Van der Staaij heeft namens onze fractie geprobeerd dergelijke voornemens op bussen van lijndiensten te voorkomen. Met wisselende commentaren in de media natuurlijk. Door goed gerucht en door kwaad gerucht. We moeten trouw op onze post blijven. Met een krachtige, waarschuwend stem. Heilig vertoornd. Over deze en dergelijke ontwikkelingen en verschijnselen kun je nu juist zo'n zorgen hebben!

Van zorg ontslagen

Uiteraard moeten we tijd en gelegenheid kennen. We zijn verantwoordelijk voor wat we doen en voor wat we nalaten. Ook voor de wijze waarop we iets doen. Maar er moet geen enkele twijfel kunnen ontstaan over waar we staan en wie we als SGP zijn. "Laten we de moed hebben om te zeggen wie we zijn", stelde ds.G.H. Kersten op de oprichtingsvergadering in 1918 van onze partij. De tijden zijn veranderd en dan moeten wel eens bakens worden verzet. Maar het wezenlijke blijft! Niet de omstandigheden bepalen onze houding en boodschap, als je jezelf daarvoor laat leiden, kom je bij de afgoden terecht, heeft eens iemand gezegd die

veel heeft nagedacht over de theocratie. (prof.dr. A.A. van Ruler). Het grootste gevaar schuilt er in wanneer Gods Woord wordt losgelaten en de Bijbelse claim op de overheid wordt gereduceerd of zelfs verduisterd. Voorwaar een hoge roeping voor christelijke politiek, die een Bijbels genormeerde dient te zijn.

Onze beleidsmedewerker mr. D.J.H. van Dijk schreef het onlangs kernachtig: “Ik zeg het met overtuiging: het is niet de overheid en het zijn niet de wetten en de politiek die een samenleving bewaren. Het zijn het geloof en gebed en getuigenis vóór de overheid die een volk in stand houden. Dit besef doordesemt artikel 36 NGB als het proclameert dat wij “voor de overheden zullen bidden, opdat de Heere hen stieren wil in al hun wegen, en dat wij een gerust en stil leven leiden in alle godzaligheid en eerbaarheid.” De theocratische gedachte, een zaak van geloof en belijden! (zie collega mr. Holdijk in Zicht). Niet van politiek programma alleen, om een billboard met een tekst als daarnet, met geweld te weren. Maar het zal duidelijk zijn dat die tekst iets wil uitdragen wat haaks staat op Gods wil en bedoelen met ons mensen. Dat heeft ook een overheid, die zich bewust dient te zijn dienaars van God te zijn, zich aan te trekken. Twee recent verschenen boeken gewagen daar van. Het ene is de dikke pil van prof. dr. W.J. op 't Hof over Willem Teellinck. We verwijzen alleen maar naar pag. 104 noot 60, waarin de theocratie ter sprake komt. Overigens wordt in dat boek duidelijk dat het altijd al wat

is geweest tussen kerk en staat. Ideaal en werkelijkheid hebben altijd een heel eind van elkaar verwijderd gestaan. Het andere is het proefschrift van dr. M.A. van den Berg: Het rijk van Christus als historische realiteit, met als ondertitel “Calvijns anti-apocalyptische uitleg van het boek Daniël”. Een nuchtere exegetische van en kijk op de koningen onder wie Daniël aan het puur wereldse hof te Babel diende. Deze en dergelijke studies brengen ons verder in het bepalen van onze houding in grote trouw aan onze wortels.

Kern van ons gedachtegoed is de innerlijke overtuiging dat de Heere regeert. Het loopt Hem – met eerbied gesproken – ook Anno Domini 2009 – echt niet uit de hand. We behoeven geen ijdele zorg te hebben. In Mattheüs 6 komt het zo leerzaam naar ons toe. Zijt niet bezorgd voor uw leven, wat gij eten en wat gij drinken zult, waarmede gij u kleden zult. We kunnen met bezorgd te zijn niet één el tot onze lengte toe doen. Onze roeping is wél om eerst het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid te zoeken, en al deze dingen zullen ons worden toegeworpen. Dat geeft enerzijds een ontspannenheid in de politiek, een zekere rust, anderzijds geeft het ontegenzeggelijk een richting aan in het persoonlijke leven en ook in dat van de samenleving en dus in de politiek, die niet veronachtzaamd kan of mag worden.

Vanzelfsprekend zijn er dan grote zorgen over de vele zonden en ongerechtigheden die in onze samenleving aan de hand

worden gehouden. Daarbij wordt dat tot schuld! Maar de grootste zorg is er dan over jezelf. Hoe brengen we het er zelf af? Lichtende lichten, een zoutend zout? Of kleurloos en futloos, onze roeping verzakend? Psalm 25 spreekt hierover als een zware last waaronder gebukt wordt gegaan: wel duizend zorgen! Maar deze psalm wijst ook de weg tot Hem Die aanraadt ál deze zorgen op Hém te leren afwentelen. Er is een volk dat, dus geleerd, verheugd is in het Hoofd van de Kerk, de Koning der koningen aan het hoofd van het Koninkrijk van God, de Heere Jezus Christus, in Wie alleen hét leven is, in Wie ze definitief van zorg ontslagen zijn (Psalm 118:12 berijmd). Dat is niet iedereen zo maar gegeven, het is wel voor iedereen te vinden in de weg van het wonder. Door wedergeboorte en waarachtige bekering, gewerkt door de Heilige Geest. Dat gunnen we iedereen, dat hebben we allemaal nodig. Ook Hare Majesteit, onze koningin en de leden van haar familie, het doorluchte Huis van Oranje. Wij bidden haar dat uit de grond van ons hart toe. Datzelfde geldt voor de leden van het kabinet en van de Staten-Generaal. Dat geldt voor u allen!

Dan spreekt ons het advies van Psalm 37 aan:

*Geen ijd'le zorg doe u van 't heilspoor dwalen;
Houd in uw weg het oog op God gericht;
Vertrouw op Hem, en d' uitkomst zal niet falen.
Hij zal welhaast uw recht, voor elks gezicht,
Doen dagen, als de morgenzonnestralen,
En blinken, als het helder middaglicht.*

Psalm 37:3.

Partijrede 14 maart 2009

Staatkundig Gereformeerde Partij
Burgemeester van Reenensingel 101
2803 PA Gouda

Telefoon: (0182) 696 900 / fax: (0182) 573 222
e-mail: partijbureau@sgp.nl
www.sgp.nl